

פרשת שמיני

(ע"פ הרב מרדכי קמינצקי)

זה היה הזמן הטוב ביותר. זה גם היה הזמן הגרוע ביותר. סוף סוף, בנין המשכן היגיע לסיומו, וחגיגות חנוכתו החלו. אהרון, הכהן הגדול ובניו הקריבו קרבנות מיוחדים, ושמחת ההגשמה חזרה אל תוך מחנה בני ישראל. ואז הכתה הטרגדיה. שני בני אהרון, נדב ואביהו הביאו קורבן שהתורה מכנה כ- "אֵש זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם. וַתֵּצֵא אֵשׁ מִלִּפְנֵי ה', וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה'" (ויקרא, י, א-ב).

אנחנו מוצאים בגמרא ובמדרשים דעות שונות על התשובה לשאלה: מה היה בדיוק חטאם של בני אהרון? קיימים מפרשים המסבירים שבני אהרון הוציאו פסק דין לפני רבם, משה, דבר שאסור. אחרים אומרים שהם ניגשו לעבודה, אחרי ששתו יין. אחרים אומרים שהעונש היגיע להם בהר סיני. הם סרבו להתחתן בטענה שייחוסם כה מכובד ולא קיימת נערה שיכולה להגיע לרמה הזאת. פירוש נוסף ושונה הוא, שהם התחילו לדון במעמדם, הם, אחרי ששני הזקנים (משה ואהרון) ילכו לעולמם.

מתוך הדעות השונות האלה, ניתן לשאול שאלה גדולה. אם אלו היו באמת חטאיהם, מדוע משתמשת התורה במינוח: "אֵש זָרָה אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם [ה']", כדי לתאר את עוונם. ברור בפשטות, שהמילים האלה מתאימים לתאר את כל הפירושים שניתנו. איך?

המגיד מדובנא היה רגיל לצטט את המשל הבא: "אחרי שהועלה לדרגת סרן, קיבל סמל צעיר את מדיו החדשים. האלוף שמינה אותו הזהיר אותו בצורה חמורה: "קצין, המדים האלה הם אות הכבוד שלך. תלבש אותם בגאווה, ומעולם אל תסירם בפומבי! זכור, אתה מייצג את כוחות האליטה של הוד מלכותו, ומעכשיו, חייך מוקדשים להגדיל את כבוד מלכותו."

זמן קצר אחרי הסמכתו, התחילו ימאים להתלוצץ על הקצין הצעיר, בגן ציבורי. "שמענו שעל בית החזה, יש לך קעקע גדול שבו כתוב "אימא, אני מתגעגע אליך". הקצין הצעיר התרגז מאוד לשמע הטענה המבזה, והכחיש אותה מכל וכל. הוא רצה להתפשט עד המותניים, אבל הוא נזכר באזהרה החמורה לא להפשיט את מדיו בפומבי. פתאום אמר אחד הימאים, "אנחנו נתנדב חמש מאות מטבעות זהב לאוצר המלך אם אין לך את הקעקע – אבל רק אם אתה תוכיח לנו עכשיו!"

בצעד פטריוטי, שהקצין הרגיש שהוא לבטח יביא עונג גדול לרמטכ"ל, הוא חשף את בית החזה שלו, הוכיח את עניינו וקיבל את חמש מאות מטבעות הזהב. הוא רץ לאלוף עם הכסף וקיווה לציון לשבח. למרבה הצער, מטר של גידופים קידמו את פניו של הקצין הטירון: "חמור שכמוך! בגלל טיפשותך, הפסדתי הון של כסף! אני התערבתי עם מפקד חיל הים

על סך אלפיים וחמש מאות מטבעות זהב שאף אחד מחיילי מעולם לא יפשוט את מדיו בפומבי!"

יתכן שקיים חוט משותף בין ההסברים השונים על חטאם של נדב ואביהו. לפי כל המפרשים, כוונתם הייתה מן הטובות ביותר, אבל מעשיהם חסרו פרוטוקול והנחייה. למעשים בלי פרוטוקול יכולות להיות תוצאות ממיטות אסון. נדב ואביהו נחשבו כקדושים ואדוקים מאוד. אבל מידה קטנה של ביטחון יתר בעצמם הובילה אותם לפעול בלי תיאום. הדבר גרם למותם. יתכן שהם חשו, שיש ביכולתם לשפוט בלי משה, או ששתיית מעט יין יכולה להגביר את יכולת עבודתם. אולי חשבו שלהיות נשואים אינו מתאים למעלתם. יתכן שבתיאוריה, הם צדקו. אבל הם קבלו החלטות בלי התייעצות, עצה או הסכמה. הם חיכו בהתרגשות שיגיע זמנם להנהיג, הנהגה שמעולם לא התגשמה. רצונם היה לתרום את האש שלהם, לפי ראות עיניהם, אבל התורה חשבה הדבר לזר.

המשכן ניתן לבני ישראל לכפר על חטא העגל. במעשה עגל הזהב, האומה הצעירה מיהרה לשפוט, בלי הנהגה אמתית. מיד כשהקב"ה הרגיש שאותו תרחיש עמד להופיע שוב במשכן, הוא הביע אמירה חזקה. הדבר היה כאילו למשכן היה מטען גרעיני. כשמטפלים ברמה גבוהה של רדיואקטיביות, אי אפשר לוותר על כל הוראה מקובלת, מינורית כפי שתהיה. אם אתה עורך ניסויים באש, ובמיוחד עם אש זרה, למרבה הצער, אתה נשרף...